

RADA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

Materiál na 2. zasadnutie rady

Bod č. 6

Informácia o aktuálnom stave národnostného školstva za roky 2024 – 2025

Podnet:

Plán činnosti rady na rok 2025

Obsah materiálu:

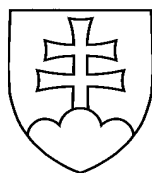
1. Návrh uznesenia
2. Predkladacia správa
3. Vlastný materiál

Predkladá:

PhDr. Kálmán Petőcz PhD.

generálny riaditeľ sekcie národnostného a inkluzívneho vzdelávania
Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR

Bratislava jún 2025

NÁVRH UZNESENIA RADY VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

č.
z 27. júna 2025

TÝKAJÚCE SA CELEJ RADY

k Informácii o aktuálnom stave národnostného školstva za roky 2024 – 2025

Rada vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny

A. berie na vedomie

A.1 Informáciu o aktuálnom stave národnostného školstva za roky 2024 – 2025

Bratislava jún 2025

Predkladacia správa

Materiál „*Informácia o aktuálnom stave národnostného školstva za roky 2024 – 2025*“ predkladá generálny riaditeľ sekcie národnostného a inkluzívneho vzdelávania Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky v zmysle Plánu činnosti Rady vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny na rok 2025. Cieľom materiálu je poskytnúť členkám a členom rady aktuálne informácie týkajúce sa stavu národnostného školstva.

INFORMÁCIA O STAVE NÁRODNOSTNÉHO ŠKOLSTVA ZA ROKY 2023-2024

(podkladový materiál na 2. zasadnutie Rady vlády SR pre národnostné menšiny - 27. júna 2025)

1. Legislatívne zmeny

- Zmena názvu ministerstva (od 1. 2. 2024)
- Nová definícia národnostného školstva (§2 školského zákona)
- Adaptačné triedy, podporné opatrenia v materinskom jazyku

Vláda SR v roku 2024 schválila novelu školského zákona s účinnosťou od 1. januára 2025, ktorá priniesla zmeny aj pre národnostné školstvo. Zákon definuje národnostné školy ako tie, ktoré okrem všeobecných cieľov naplňujú právo menšín na vzdelávanie v materinskom jazyku a podporujú ich kultúrnu a jazykovú identitu. Patria sem nielen školy a triedy s vyučovacím jazykom národnostných menšín, ale aj školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, v ktorých sa niektoré predmety relevantné z hľadiska zachovania jazykovej a kultúrnej identity, môžu tiež vyučovať v jazyku príslušnej národnostnej menšiny. Zákon definuje pojmy „segregácia vo výchove a vzdelávaní“ a „zákaz segregácie“, ktoré svojím znením zosúladujú princípy práva na rovnaké zaobchádzanie a zákazu segregácie a princíp realizácie práva na vzdelávanie v materinskom jazyku.

Školský zákon umožňuje na základných a stredných školách s iným vyučovacím jazykom, ako je štátny jazyk, vyučovať predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra metódami a formami výchovy a vzdelávania ako cudzí jazyk, čím sa rovnako naplní právo deťom a žiakom patriacim k národnostným menšinám na osvojenie si slovenského jazyka.

Reforma tiež zahŕňa nový systém nárokovateľných podporných opatrení, ktoré sa v národnostných školách poskytujú v materinskom jazyku žiakovi alebo vo vyučovacom jazyku školy. Zavádzanie týchto opatrení sa začalo v septembri 2023.

2. Vývoj siete národnostných škôl

- Materské školy: 364 škôl
- Základné školy: 232 škôl
- Stredné školy: 65 škôl
- Špeciálne školy: 50 škôl

Počty škôl, žiakov a zamestnancov na školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny podľa jednotlivých druhov škôl za roky 2023 a 2024 sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka č. 1. Materské školy

Vyučovací jazyk	Počet škôl	Počet žiakov v triedach s VJNM	Počet tried na škole vo výchovnom jazyku					Učitelia	Asistenti	Školský		Iní
			Maď.	Ukr.	Rusín.	Nem.	Bul.			špec. pedag.	psycho-lóg	odborní zam.
2023	365	10 249	586	3	5	6	3	1 471	75	8	0	5
BG bulharský	1	52	0	0	0	0	3	6	0	0	0	0
DE nemecký	1	107	0	0	0	6	0	30	0	1	0	0
HU maďarský	358	9 982	586	0	0	0	0	1 421	74	7	0	5
RI rusínsky	4	68	0	0	5	0	0	8	1	0	0	0
UK ukrajinský	1	40	0	3	0	0	0	6	0	0	0	0
2024	364	10 251	581	1	5	6	3	1 473	108	22	2	11
BG bulharský	1	52	0	0	0	0	3	6	0	0	0	0
DE nemecký	1	108	0	0	0	6	0	28	0	1	0	0
HU maďarský	357	10 011	581	0	0	0	0	1 424	107	21	2	11

RI	rusínsky	4	72	0	0	5	0	0	9	0	0	0	0
UK	ukrajinský	1	8	0	1	0	0	0	6	1	0	0	0

Tabuľka č. 2. Základné školy

Vyučovaci jazyk	Počet škôl	Počet žiakov v triedach s VJNM	Učitelia na úväzok		Vychovávatelia	Školský		Asistenti	Iní odborní zam.
			plný	skrátенý		špec. pedag.	psycho-lóg		
2023	238	29 949	2 582	566	514	35	18	482	18
BG bulharský ¹	1	57	12	0	1	0	0	0	0
DE nemecký	2	191	17	3	12	1	1	1	0
HU maďarský	231	29 433	2 535	557	498	34	17	479	17
RI rusínsky	2	81	9	3	1	0	0	2	0
RU ruský	1	71	10	5	1	0	0	0	1
UK ukrajinský	1	187	9	3	2	0	0	0	1
2024	232	29 886	2 586	575	511	71	23	581	25
BG bulharský ¹	1	66	12	0	1	0	0	0	0
DE nemecký	2	177	17	3	11	0	1	2	0
HU maďarský	225	29 403	2 539	563	496	70	22	577	24
RI rusínsky	2	71	9	5	1	1	0	2	0
RU ruský	1	81	10	5	1	0	0	0	1
UK ukrajinský	1	169	9	4	2	0	0	0	1

Tabuľka č. 3. Stredné školy

Vyučovaci jazyk	Počet škôl	Počet žiakov celkom	Učitelia na úväzok		Majstri OV	Školský		Asistenti	Iní odborní zam.
			plný	skrátенý		špec. pedag.	psycho-lóg		
2023	65	9 325	1 104	372	207	0	12	4	2
BG bulharský ¹	1	35	4	0	0	0	0	0	0
HU maďarský	63	9 148	1 098	372	207	0	12	4	2
UK ukrajinský	1	142	2	0	0	0	0	0	0
2024	65	9 499	1 115	373	220	3	13	7	4
BG bulharský ¹	1	36	4	0	0	0	0	0	0
HU maďarský	63	9 301	1 100	372	220	3	13	7	4
UK ukrajinský	1	162	11	1	0	0	0	0	0

Tabuľka č. 4. Špeciálne materské a základné školy vr. špeciálnych tried bez škôl pri zdravotníckych zariadeniach

Vyučovaci jazyk	Počet škôl	Počet žiakov		Učitelia na úväzok		Vychovávatelia	Školský psychológ	Zdravotné sestry	Asistenti
		celkom	v triedach s VJM	plný	skrátенý				
2023	49	2 192	1 496	267	5	35	0	2	58
HU maďarský	49	2 192	1 496	267	5	35	0	2	58
2024	50	2 208	1 547	267	4	38	2	2	90
HU maďarský	50	2 208	1 547	267	4	38	2	2	90

¹ Súkromná bulharská ZŠ a gymnázium Christa Boteva nie je národnostnou školou, ale školou podľa medzinárodnej dohody medzi Bulharskom a SR, zriaďovateľom školy je bulharské Ministerstvo školstva a vedy.

Podľa analýzy IVP² sa v školskom roku 2023/24 približne 79 % detí a žiakov s materinským jazykom maďarským sa vzdeláva vo svojom materinskom jazyku. (V prípadoch, keď rodičia detí a žiakov uviedli prvý aj druhý materinský jazyk, boli zohľadnené oba jazyky.) Vzdelávanie v materinskom jazyku je najčastejšie realizované na úrovni základných a špeciálnych škôl, v menšej miere v materských školách a najmenej často v prípade stredných škôl. Vzdelávanie v inom jazyku ako maďarskom a slovenskom je v národnostne zmiešaných okresoch ojedinelé. Väčšina detí a žiakov s materinským jazykom rómskym sa vzdeláva v slovenskom jazyku.

Ako z údajov rezortného informačného systému vyplýva, národnostné školy sa často vyznačujú nižším počtom žiakov a vyšším zastúpením škôl poskytujúcich len prvý stupeň základného vzdelávania. Tento stav súvisí najmä s demografickým vývojom v obciach, ktoré nedisponujú dostatočným počtom detí na zriadenie plnoorganizovanej školy.

Počty detí a žiakov podľa národnosti a jednotlivých typov škôl za roky 2023 a 2024 sú uvedené tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5. Počet žiakov podľa národnosti, ku ktorej sa hlásia za roky 2023 – 2024

Rok/jazyk	Materské školy	Špec. MŠ vr. špec. tried	Základné školy	Špec. ZŠ vr. špec. tried	Gymn. a SŠŠ	Konzervatóriá	Stredné odborné školy	Špec. stredné školy	Celkový súčet
2023	178 163	2 154	486 432	25 189	73 584	2 943	134 758	5 647	908 870
bulharská	5		37	1	16		7		66
česká	207	1	759	27	93	15	274	11	1 387
chorvátska	19		26		7	1	1		54
maďarská	9808	54	32246	1602	3990	76	8560	267	56 603
nemecká	63		161	3	76		32		335
poľská	22		129	1	21		19		192
rómska	84	21	930	254	6	71	140	45	1 551
rusínska	58		234	7	61	2	56	1	419
slovenská	165732	2042	442193	23197	68319	2643	123258	5307	832 691
ukrajinská	2005	33	9191	96	917	134	2325	15	14 716
vietnamská	160	3	526	1	78	1	86	1	856
2024	178 088	2 302	490 881	25 202	74 926	2 908	137 303	5 687	917 297
bulharská	3		34	1	16		5		59
česká	230	2	773	25	100	19	289	9	1 447
chorvátska	19		26	1	6	1	3		56
maďarská	9738	57	32029	1569	4023	80	8478	280	56 254
nemecká	56		164	6	66		26		318
poľská	38		117	1	22		24		202
rómska	68	1	912	123	6	41	158	8	1 317
rusínska	51		250	5	59	6	69		440
slovenská	165514	2211	446402	23333	69542	2622	125020	5366	840 010
ukrajinská	2207	31	9528	134	1014	137	3124	24	16 199
vietnamská	164		646	4	72	2	107		995

Pozn.: Etnickí Rómovia často neuvádzajú rómčinu ako národnosť. Nemalá časť Rómov v SR uvádza ako svoju národnosť a materinský jazyk maďarský alebo slovenský. V 35 % obcí je preferovaným jazykom slovenčina, najmä na západe krajiny a v 18 % obcí je preferovaná maďarčina, prevažne na juhu krajiny.

V školách s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny sa výchovno-vzdelávací proces uskutočňuje v štátnom jazyku a vyučuje sa aj jazyk národnostnej menšiny; v týchto školách sa okrem jazyka a literatúry národnostnej menšiny môžu v jazyku národnostnej menšiny vyučovať aj niektoré ďalšie predmety zohľadňujúce osobitosti výchovy a vzdelávania detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám. V r. 2024 uzavrelo MŠVVaM s obcou

² Realizácia analýzy vyplýva z uznesenia vlády č. 179 z 27. marca 2024, ktoré ukladá ministrov školstva, výskumu, vývoja a mládeže pripraviť analýzu potrieb a nutných legislatívnych krokov pre zabezpečenie výchovy a vzdelávania všetkých detí v ich materinskom jazyku na národnostne zmiešanom území v školách s vyučovacím jazykom slovenským a vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Rakúsy a Prešovskou univerzitou memorandum o príprave projektu národnostnej školy v obci Rakúsy. Pilotný projekt je súčasťou desegregačného plánu v obci a je predmetom systematického posudzovania a vyhodnocovania.

Počty žiakov na školách s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny za ZŠ a SŠ za roky 2023 a 2024 sú uvedené v tabuľke č. 6.

Tabuľka č. 6. Počty žiakov v školách s vyučovaním jazyka NM

Typ a názov školy	Počet žiakov 2023	Počet žiakov 2024
1. Základné školy	1 928	2 063
DE – vyučovaný nemecký jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	1 047	1 157
Bratislava-Staré Mesto, Hlboká cesta 4	267	297
Kežmarok, Hradné námestie 38	359	323
Medzev, Štóska 183	202	211
Nitrianske Pravno, Školská 370/19	219	326
RI - vyučovaný rusínsky jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	427	429
Medzilaborce, Duchnovičova 480/29	107	89
Medzilaborce, Komenského 135/6	131	139
Radvaň nad Laborcom, 278	67	61
Svidník, Centrálna 464/2	122	116
Svidník, Ul. Komenského 307/22		24
RO - vyučovaný rómsky jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	377	398
Košice-Nad jazerom, Galaktická 9	183	183
Kremnica, Angyalova ulica 417/31	45	62
Kružlová, 103	72	64
Stropkov, Hrnčiarska 795/61	77	89
UK - vyučovaný ukrajinský jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	77	79
Jarabina, 258	77	79
2. Stredné školy		
RO - vyučovaný rómsky jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	843	745
Kežmarok, Nad traťou 1342/28	194	156
Košice-Dargovských hrdinov, Exnárova 8	41	22
Košice-Juh, Požiarnická 1	517	478
Kremnica, Dolná 48/19	31	23
Rimavská Sobota, Školská 31	60	66
Celkový súčet	2 771	2 808

3. Odbornosť vyučovania v národnostných školách

- S nižšou mierou odbornosti sa vyučujú najmä predmety: občianska náuka, etická výchova, geografia
- Obzvlášť vysoké rozdiely v odbornosti vyučovania medzi školami podľa vyučovacieho jazyka sú v okresoch Rimavská Sobota, Šaľa a Michalovce

Nedostatok kvalifikovaných pedagógov patrí k problémom, ktorému čelia všetky školy na Slovensku bez ohľadu na druh školy či vyučovací jazyk. Predmet sa považuje za odborne odučený, ak učiteľ spĺňa kvalifikačný predpoklad

na vyučovanie príslušného predmetu, t. j. ak získal požadovaný stupeň vzdelania a zároveň je to jeho aprobačný predmet alebo predmet študijného odboru, v ktorom získal vzdelanie.

Na 1. stupni ZŠ sa v národnostných školách najmenej odborne vyučuje anglický jazyk, pracovné vyučovanie a etická výchova (88-90 %), na 2. stupni ZŠ technika, občianska náuka a etická výchova (38-49 %), na SOŠ občianska náuka, etická výchova, geografia a náboženská výchova/náboženstvo (54-66 %) a na gymnáziách etická výchova, hudobná výchova, výtvarná výchova a umenie a kultúra (73 - 75 %). Naopak, s najvyššou mierou odbornosti sa na oboch stupňoch ZŠ a gymnáziách vyučuje predmet náboženská výchova/náboženstvo a jazyk národnostnej menšiny a literatúra, na SOŠ sú to predmety zdravotníctvo, prírodné vedy, spoločenské vedy.

Veľké rozdiely v odbornosti vyučovania medzi školami s vyučovacím jazykom slovenským a školami s vyučovacím jazykom maďarským sú v okresoch Rimavská Sobota, Šaľa a Michalovce s výrazne vyššou odbornosťou vyučovania na školách s vyučovacím jazykom slovenským.

4. Zamestnanci pomáhajúcich profesií v národnostných školách

- Vláda deklaruje, že inkluzívne opatrenia majú zohľadňovať aj potreby národnostného školstva
- Dostupnosť podporných opatrení závisí od počtu pedagogických a odborných zamestnancov z pomáhajúcich profesií, finančných prostriedkov a dostupnosti odborníkov
- Najväčší nedostatok v národnostnom školstve – logopédi

V súlade s programovým vyhlásením vlády pri uplatňovaní inkluzívnych opatrení sa majú rešpektovať aj potreby národnostného školstva, v praxi však zavádzanie inkluzívnych opatrení v národnostnom školstve závisí aj od toho, či je dostatok pedagogických a odborných zamestnancov z pomáhajúcich profesií, ktorí dokážu deťom a žiakom z národnostných menšín poskytnúť špecifickú podporu. V školskom roku 2023/2024 boli finančné prostriedky na školský podporný tím poskytované cez Národný projekt POP 3 zo zdrojov Európskej únie. Financovanie PZ/OZ z pomáhajúcich profesií z Národného projektu POP 3 pokračuje aj po 1. 9. 2024, zároveň ministerstvo financuje zamestnanie týchto odborníkov už aj zo štátneho rozpočtu.

So zvýšenou podporou narástol aj počet zamestnancov pomáhajúcich profesií v posledných rokoch v školách s vyučovacím jazykom slovenským a vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. Nedostatok odborníkov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny je však naďalej vážnym problémom v školách aj v poradenských zariadeniach. Najväčší deficit je v oblasti psychológov a logopédov. Menšie školy často nedokážu ponúknuť ani čiastočný úväzok, čím sa pozícia stáva neatraktívnou. Ďalšou prekážkou je, že tieto odbory nie je možné študovať v SR v jazyku národnostnej menšiny, čo znižuje počet kvalifikovaných odborníkov.

Tab. č. 7. Počet zamestnancov pomáhajúcich profesií podľa vyučovacieho jazyka

rok	Materské školy					Základné školy					Stredné školy		
	VJS	VJ S-M	VJM	VJU	VJRI	VJS	VJ S-M	VJM	VJU	VJRI	VJS	VJ S-M	VJM
2023	203	7	5	0	0	1 949	8	60	1	0	248	9	5
2024	368	17	17	0	0	2 439	16	100	1	1	347	15	6

5. Edukačné publikácie a materiálne zabezpečenie

- Zvýšený príspevok na edukačné publikácie pre školy s vyučovacím jazykom NM
- Osobitné publikácie k vyučovaniu rómskeho jazyka: 15 publikácií, 16 000 výtlačkov

MŠVVaM SR poskytuje všetkým školám, vrátane škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny, resp. vyučovaním jazyka národnostnej menšiny finančné príspevky na edukačné publikácie - na zabezpečenie schválených edukačných publikácií (učebníc, pracovných zošitov a učebných textov, vrátane digitálnych). Školy si podľa vlastného rozhodnutia a potrieb žiakov nakupujú edukačné publikácie zo zoznamu schválených edukačných publikácií. Na školský rok 2023/2024 poskytlo ministerstvo príspevok pre všetky druhy škôl zo štátneho rozpočtu cca 15,8 mil. EUR a na školský rok 2024/2025 v sume cca 16 mil. EUR.

Na základe zrealizovaného projektu „Spolu s Rómami dosiahneme viac II.“ učitelia a žiaci majú k dispozícii 15 nových publikácií pre vyučovanie rómskeho jazyka z r. 2024. Sú dostupné na stiahnutie v elektronickej podobe: www.spolu-together-jekhetane.sk. V printovej podobe bolo vydaných a distribuovaných 16 000 kusov.

Tabuľka č. 8. Výška príspevku na edukačné publikácie zo ŠR na žiaka podľa druhu školy, ročníka, druhu zdravotného znevýhodnenia v eurách na školský rok 2024/2025

Druh školy	Ročník	Žiaci s mentálnym znevýhodnením				Žiaci so zrakovým alebo sluchovým znevýhodnením		Žiaci bez mentálneho, zrakového alebo sluchového postihnutia			
		špeciálne školy		bežné školy		špeciálne školy bežné školy		špeciálne školy		bežné školy	
		VJS/ostatné	VJM/VJU/VJR	VJS/ostatné	VJM/VJU/VJR	VJS/VJM	VJS/VJM	VJS/ostatné	VJM/VJU/VJR	VJS/ostatné	VJM/VJU/VJR
ZŠ, SZŠ, GYM8 1. - 4. ročník	pripravný	24,50	36,00	0,00	0,00	65,00	65,00	24,50	36,00	0,00	0,00
	1.	75,00	80,00	75,00	80,00	65,00	65,00	43,00	62,50	43,00	62,50
	2.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	3.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	4.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	5.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	6.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	7.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	8.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	9.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	20,50	30,50	20,50	30,50
	10.	33,50	51,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,50	30,50	0,00	0,00
SŠ, SZŠ	pripravný	33,50	51,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,00	23,00	0,00	0,00
	1.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	2.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	3.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	4.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	5.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	6.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	7.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00
	8.	33,50	51,00	33,50	51,00	65,00	65,00	15,00	23,00	15,00	23,00

6. Kurikulum a vzdelávacie štandardy

- Kurikulárna reforma a aktualizácia ŠVP aj pre jazyk a literatúru národnostných menšín
- Nové štandardy pre bulharský, český, chorvátsky a poľský jazyk

V roku 2023 prebiehala príprava a implementácia nového štátneho vzdelávacieho programu (2023) pre základné školy v rámci reformy vzdelávania. Schválené boli vzdelávacie štandardy pre vyučovanie predmetu Jazyk a literatúra národnostnej menšiny pre jazyky: maďarský, nemecký, rómsky, rusínsky, ruský a ukrajinský jazyk. Zároveň sa špecifikovala časť ŠVP (2023) „Osobitosti výchovy a vzdelávania v národnostnom školstve“ oproti ŠVP z r. 2015.

Vytvorené boli aj:

- Minimálne učebné výstupy (schválené október 2023),
- Metodické usmernenia pre školy (august 2023),
- Digitálne verzie vzdelávacích štandardov a podklady pre online platformu,
- Sprievodné materiály a videotutoriály k tvorbe učebných osnov.

Boli vytvorené aj vzdelávacie štandardy pre vyučovanie predmetov: bulharský, český, chorvátsky a poľský jazyk a literatúra pre 1. a 2. stupeň ZŠ (k ŠVP 2015). Štátny inštitút odborného vzdelávania vypracoval aktualizované rámcové učebné plány pre všetky typy SŠ, vrátane RUP pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín.

7. Ďalšie vzdelávanie pedagógov

- NIVaM Komárno: viac ako 1300 účastníkov vzdelávaní v r. 2023
- Inovatívne programy: inklúzia, interkultúrne kompetencie, rómsky jazyk
- Medzinárodné projekty: spolupráca s EWC (Oslo) a Radou Európy

NIVaM Komárno zabezpečuje profesijný rozvoj PZ a OZ pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín – zameranie na inklúziu, interkultúrne kompetencie a podporné opatrenia. V roku 2023 bolo preškolených 1 309 zamestnancov škôl s vyučovacím jazykom maďarským.

Vzdelávacie aktivity sa zameriavali na:

- diagnostiku a podporu detí v predškolskom a školskom veku,
  - efektívne zavádzanie podporných opatrení,
  - prácu v národnostne zmiešanom a interkultúrnom prostredí.:
- **Projekt „Spolu s Rómami dosiahneme viac“ (Nórske granty)**
    - Zameraný na rozvoj interkultúrnych kompetencií učiteľov,
    - Vzdelávacie tréningy, učebné materiály k rómskemu jazyku, kultúre a histórii,
    - 80 vyškolených pedagógov, 9 z nich získalo štátnu jazykovú skúšku z rómskeho jazyka (C1).
  - **Pilotný projekt - plurilingválne vzdelávanie 2022-2025 (Rada Európy)**
    - Zameraný na Inklúziu rómskych detí vo vzdelávaní,
    - Do projektu bolo zapojených cca 1000 rómskych žiakov zo škôl v troch krajinách,
    - Posilnenie povedomia rómskych aj nerómskych žiakov o rómskom jazyku, kultúre a histórii.

8. Výučba slovenského jazyka v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

- V školách s vyučovacím jazykom maďarským má slovenský jazyk postavenie druhého jazyka (L2) a vyučuje sa formami a metódami cudzieho jazyka
- V roku 2024 bola vyhlásená výzva na podporu prípravy budúcich učiteľov v oblasti vyučovania slovenského jazyka (468 180 EUR) – podporené Univerzita J. Selyeho a UKF v Nitre

Príslušníci národnostných menšín sa vzdelávajú v rôznych typoch škôl, kde je výučba slovenského jazyka súčasťou povinného kurikula. V školách s vyučovacím jazykom maďarským sa vyučuje vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra, v ostatných školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny sa vyučuje predmet slovenský jazyk a literatúra. V školách s vyučovacím jazykom maďarským sa slovenský jazyk vyučuje ako druhý jazyk (L2), s použitím stratégií, foriem a metód pre osvojovanie si druhého alebo cudzieho jazyka. Kurikulárna reforma dáva ešte väčší priestor pre vyučovanie slovenského jazyka v národnostných školách tak, aby sa samotné vyučovanie prispôbovalo potrebám samotných žiakov.

Na podporu kvalitnej prípravy budúcich učiteľov slovenského jazyka bola v roku 2024 vyhlásená výzva zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti SR. Dve univerzity – Univerzita J. Selyeho a Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre – realizujú projekty zamerané na inováciu vysokoškolských predmetov a testovanie nových metód výučby slovenského jazyka ako druhého jazyka. Výsledkom má byť lepšia pripravenosť absolventov na výučbu slovenského jazyka a slovenskej literatúry v národnostných školách. Projekty univerzít prebiehajú do júla 2026.

9. Aktuálne informácie v oblasti národnostného školstva

V roku 2025 sa viacero legislatívnych zmien dotkne aj národnostného školstva.

- **Novely zákonov:**
  - školský zákon (povinné predprimárne vzdelávanie, kurikulárna reforma, učebnicová politika, definícia národnostného školstva, podpora v zariadeniach poradenstva a prevencie, ...),
  - zákon o PZ/OZ (pedagóg s Bc. vzdelaním, ...),
- **Nové zákony:**
  - o financovaní škôl (financovanie verejných, cirkevných, súkromných škôl, dopravné, normatívy pre národnostné školy, ...),
  - o správe v školstve (právnické osoby, školské obvody, spojené školy, názvy škôl, ...),
- **Vznikli dve analýzy:**
  - o stave národnostného školstva (Odbor rozvoja národnostného školstva),

- o dostupnosti vzdelávania v materinskom jazyku v národnostne zmiešaných okresoch (Inštitút vzdelávacej politiky),
- Pripravuje sa Koncepcia výchovy a vzdelávania príslušníkov národnostných menšín (v súlade s princípmi inklúzie a kvality vzdelávania).
- MŠVVaM SR každoročne organizuje pracovné stretnutia a odborné fóra k aktuálnym otázkam národnostného školstva.
- Finančná podpora rozvojových projektov pre národnostné školy:
  - 10 000 € na výučbu materinského jazyka menších jazykov,
  - 50 000 € na regionálnu a multikultúrnú výchovu.
- Zmodernizovaný web ministerstva v sekcii venovanej národnostnému školstvu poskytuje prehľadné informácie pre školy aj rodičov.
- Realizovaná analýza učebníc spoločenskovedných predmetov z hľadiska informácií o rómskej menšine.
- Schválený Akčný plán k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2025 - 2027 a Druhý akčný plán plnenia Stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na roky 2025 – 2027.

10. Výzvy v oblasti rozvoja národnostného školstva

1. Optimalizácia siete škôl:

- Národnostné školy majú často nižší počet žiakov a ponúkajú vzdelávanie iba na prvom stupni. Nachádzajú sa prevažne v malých obciach, ktoré ležia v regiónoch s obmedzenou dopravnou dostupnosťou a menej rozvinutou verejnou dopravou infraštruktúrou – čo zvyšuje ich zraniteľnosť v procese optimalizácie.
- Racionálne združovanie škôl, napr. prostredníctvom školských klastrov, musí zohľadňovať národnostnú rozmanitosť, geografické špecifiká a potreby príslušníkov menšinových komunít.
- Finančné znevýhodnenie spôsobené nízkym počtom žiakov obmedzuje rozvoj školskej infraštruktúry (vrátane modernizácie učební, budov či digitálneho vybavenia) a vedie k vyšším nákladom a celkovej finančnej nestabilite škôl.

2. Pedagogickí a odborní zamestnanci:

- Nedostatok kvalifikovaných pedagogických a odborných zamestnancov ovládajúcich jazyk menšín.
- Chýbajú niektoré študijné programy v jazyku menšín na slovenských vysokých školách.
- Potrebné je zdieľanie odborníkov medzi školami, uľahčenie zamestnávania odborníkov zo zahraničia, efektívne medzištátne dohody, podpora rozširujúceho štúdia a VŠ štúdia v potrebných odboroch.

3. Zloženie detí národnostných školách:

- Triedy s vyučovacím jazykom maďarským v národnostne zmiešaných okresoch častejšie navštevujú žiaci zo slabšieho socioekonomického prostredia. Disproporčne vysoký počet žiakov zo slabšieho socioekonomického prostredia platí nielen pri porovnaní národnostne zmiešaných okresov ako celku so zvyškom Slovenska, ale aj pri porovnaní maďarských a slovenských tried v rámci týchto okresov.
- V školách s vyučovacím jazykom maďarským môže byť až 25 % žiakov z rómskych komunít. Udržanie siete národnostných škôl závisí aj od kvalitnej inklúzie rómskych detí a cielenej podpory škôl.
- Pretrváva fenomén „white flight“ – odchod nerómskych žiakov do slovenských, cirkevných a súkromných škôl.
- Ďalším fenoménom je zápis žiakov z národnostnej menšiny/s materinským jazykom NM do škôl s vyučovacím jazykom slovenským kvôli postoju rodičov, že sa deti po skončení školy lepšie uplatnia.

4. Štátne vzdelávacie programy:

- Sociálna inklúzia detí z menšinového prostredia si vyžaduje úpravy ŠVP na všetkých stupňoch vzdelávania: lepšie definovanie osobitostí výchovy a vzdelávania v národnostnom školstve, väčší dôraz na interkultúrne vzdelávanie a scitlivovanie detí a pedagógov, podpora plurilingválneho vzdelávania (napr. rómsky jazyk ako nástroj inklúzie), inkluzívnejšie kurikulum.